

Peiposjärveltä ja Siikamäestä löytyy kaikkea

Ehtoopuolen elviksiä, saunanlämmittäjiä – ja Kilkkalanmäen Aino

Söpönpunaisen ulko-saunan savupiipusta nousee sankka sauhu. Ilmassa on lauantai-ilan tuoksu.

Pieni punainen sauna on osoitteessa Siikämäki as. eli parin kivenheiton päässä Siikamäen asemasta, Jäppilän entisen osuuskaupan pihassa. Kaupparakennus seisoo yhä jyrkästi paikallaan, mutta kaupantalo siinä lopetettiin reilut parikymmentä vuotta sitten. Sen jälkeen keltaiseksi maalatussa talossa ovat asustaneet **Aija ja Jukka-Pekka Kauhanen**, sekä heidän kolme koltiaistaan, kuten isäntä heitä hyväntahtoisesti nimittää.

Isäntä lämmittää saunan

Koltiaiset ovat lauantaisena ilta-päivänä jossain pitäjällä, joten saunan lämmitys on jäänyt isännän tehtäväksi. Kun Jukka-Pekka lyö lisää puita pesään, heittäytyy vast'ikään toistia tulla Aija oikaisemaan selkäänsä ja rapsuttamaan kissaansa Koistista. Kauhaset ovat viihtyneet Siikamäessä hyvin.

– Naapuripapua saa aina ja hyvin paljon tehdään porukalla. Sitten kuitenkin on oma rauha, jos haluaa, ja ystäviä, jos haluaa, Aija jutustelee.

Pihassa pariskuntaa odottaa projekti, jota aloitettiin takavuosina ja jatkettiin tänä kesänä: kyseessä on vanhan kaupan keskusvaraston osittainen purkamisen, oikaiseminen ja peltikaton laittaminen. Varasto on perua ajalta, jolloin itse kaupparakennus rakennettiin eli vuodelta 1917.

– Talosta paloi ullakko vuonna 1937, ja se tehtiin uusiksi. Siihen aikaan VR:llä oli oma palokunta, joka tuli apuun rataa pitkin, Aija ja Jukka-Pekka kertovat esitellessään valokuvaa kaupan syntävuosista.



Lauantai on Koistisen juhlapäivä, kun Aija-emännällä on aikaa rapsutteluun.

Pihalla on Jukka-Pekan vuoro astua kuvattavaksi. Vähän hämilisenä hän kaapaisee leukaansa ja sanoo, että kun tuli ajeltua tuo parta vähän krouvisti. Varsinainen parranajo tapahtuu kuulemma saunan jälkeen runsaalla vaahdolla ja perinteisellä partahöylällä, kun iho on sopivasti löylyissä pehmennyt.

Kilkkalanmäen Aino

Litslätskuoppaiselta ja sateen ropakoittamalta Peiposjärventieltä kurvaamme Kilkkalanmäentiele. Tie on nimensä veroinen. Yhä ylöspäin se käy, ohi ruskan rajoittaman Kotalammen ja kesämökkien, niin ylös että tuntuu kuin korvat olisivat pilvien tasalla.

Mäen päältä avautuu aivan hulvaton näkymä: laskematon määrä keltaisen ja vihreän sävyjä, savupiipuista tupruavia savuja, metsää ja peltoja pidemmälle

kuin silmän kantamiin.

Mäen päällä tanakasti seisovan talon ulko-ovelle ilmestyy ystävällisesti hymyilevä rouva, jonka kädenpuristus on reipas ja lämmin.

– **Aino Suhonen**, hän esittelee itsensä ja heläyttää perään tarttuvan naurun kertoessaan, ettei häntä kyllä kylällä kukaan sillä nimellä tunne.

– Kilkkalanmäen Ainosta kaikki puhuvat. Maisemaa ihastellessamme emäntä harmittelee, että sää on niin harmaa.

– Hyvänä päivänä täältä näkee Varkauden piippujen savut ja Joroisten taloja. Talvella ilotulukset katotaan omassa pihassa, muualle ei niitä tarvitse lähtää katsomaan.

Aino kertoo tullessaan taloon edesmenneen Toivo-miehensä nuorikoksi heti sodan jälkeen. Alkujaan hän on Joroisten Maaveden tyttöjä, vanhassa Leväläs-

sä syntynyt ja kasvanut.

Alkuvuosina Suhonet kasvativat karjaa ja viljelivät kymmenellä hehtaarillaan viljaa ja heinää. Nyt pellot ovat vuokralla, karjat vaihtuneet aikojen saatossa sioiksi, sioista kanoiksi ja loppulta loppuneet kokonaan. Tänä nävetyt seinällä kasvaa muhkeita syysävyjä esittelevä villiviini.

Elämä sodan jälkeen oli nuorella miniällä, kuten varmaan kaikilla suomalaisilla naisilla, kovaa.

– Täytyy sanoa, että tällaisissa pienessä taloissa naisten oli lähdeittävä hommaan kuin hommaan.

Juhlahetkiä olivat ne pienet tovit lauantaisen aherruksen lomassa, kun siivoamisen, leipomisen ja pyykkäämisen jälkeen sai hetken huoahataa ennen navelle menoa.

Vaikka suurin osa kahdeksankymmppisen, mutta ainakin 15



Jukka-Pekka Kauhanen sivelee partaansa ja kertoo, että varsinainen siloitelu tapahtuu saunomisen jälkeen.

vuotta nuoremmalta näyttävän, Anjan ikätovereista ovat muuttaneet kaupunkiin tai ajasta ikuisuuteen, ei Anja ole haikaillut kotoaan mihinkään. Seinän takana asuvat Jussi-poika ja Terttuniä tuovat turvallisuutta, ja ulkomaailman rientoihin pääsee silloin kuin huvittaa.

Tyttöjä katsastamassa

Hiljainen on kylätie, on pakko hyrällä, kun kurvaamme takaisin Peiposjärventielle. Mutta maisemat ovat kauniit, niin kauniit kuin vain syvällä Savossa voivat olla. Ruskan värikylläisyys ja riemullisuus tuo hyvän mielen ja saa, taas kerran, tajuaan miten onnekkaita olemme, kun voimme elää ja hengittää juuri näillä mailla.

Vähän jo keskellä ei mitään näemme ensimmäisen kävelijän. Tai pitäisikö sanoa ensimmäiset: Reijon ja Nallen.

– Lähettiin pojan kanssa katsomaan tyttöjä, **Reijo Ratinen** velmuilee ja kumartuu rapsuttamaan 15-vuotiaasta Nalle-koiraansa.

– Ehtoopuolen elviksiähän Nalle on. Lonkat alkaa pettää ja

kuulo on mennyt. Lenkillä käymme milloin se siihen kykenee.

– Peiposjärvelle, vaimonsa Marritan kotipaikalle, Reijo muutti vuonna 1986.

– Kesälomalle tämä on paras mahdollinen paikka, mutta syksyllä ja talvella on vähän vaikeampaa viihtyä...

Lauantai-päivän askareiksi mies mainitsee siivouksen – ja korjaa sitten äkkiä, että vaimohan sen tekee.

– Minä olen vain maton tampo-pari.

Muutoin viikonvaihdetta vietetään perinteisin menoin kuten saunomalla.

– Ja joskus lähdetään jonnekin, joskus ei, Reijo, jonka erikoinen sukunimi muuten on Karjalan peruja, tuumaa.

Nalle jutustelumme ei juuri kiinnosta. Nenänpään etuoikealle kurottumisesta päätellen voisi ounastella, että sieltä löytyisi jotain paljon kiinnostavampaa. Ehkä jopa joku kiva koiratyttö.

Teksti: Sirpa Hytönen
Kuvat: Merja Männikkö

Vuoden kylä

Vuoden kyläksi on valittu etelä-savolainen Siikämäki-Peiposjärven kylä. Suomen Kylätoiminta ry julkisti valtakunnan kärkikylän lauantaina Sallassa.

Pieksämäellä sijaitseva 300 asukkaan Siikämäki-Peiposjärvi on valintaraadin mukaan aito ja alkuperäinen, mutta samalla ajan haasteisiin räväkästi tarttuva ja voimakkaasti kehittyvä. Kylä on ottanut omakseen elämäntapa-ajattelun,

mikä näkyy kaikkien ikäryhmien palvelujen kehittämisessä. Erityismaininnan ansaitsevat lapsiperheiden tarpeisiin kehitetyt lähipalvelut.

Kylän valtteja ovat perustelujen mukaan myös vahva talokoohenki ja uusyhteisöllisyys. Viime vuonna kylään muutti yli 80 uutta asukasta, ja lapsia syntyy keskimäärin kuusi vuodessa.

Vuoden kylä valittiin nyt 25. kerran.



Nalle ja Reijo lähtivät tyttölöihin. Nallella taitaa olla jo vainu.



– Ei ole tullut mieleenkään, että täältä pitäisi lähteä pois, vakuuttaa Kilkkalanmäen Anja kotimaisemissaan Peiposjärvellä.